

Îi e greu să-și dea seama ce oră este, pentru că toată noaptea avusese impresia că deja s-a crăpat de ziuă, poate din cauza luminii care rămăsese tot timpul aprinsă, revărsându-se pe fereastră aflată în față. Când s-a ridicat, a zărit niște umbre dincolo de fereastră cu geamuri opace, de un galben-închis. Un câine însoțise acele apariții cu lungi urlete, care păreau mai mult o chemare decît o tînguire, de parcă ar fi cerșit atenția celui care se mișcase la etajele de sus, el sau oaspeții necunoscuți ai camerei, în spatele acelei ferestre. Curtea era atît de întunecată și de strîmtă, că nu lăsa să se zărească acel animal, dacă el se afla cu adevărat acolo.

Dar acum clopotele acoperă lătratul trist al cîinelui, începîndu-și concertul de bun venit oferit luminii din Roma. Se anunță primele slujbe și nu este exclus ca, în timpul acelor oficieri matinale, rugăciunile preotului și gîndurile credincioșilor să evoce și ceea ce se petrece în palatul în care el se chinuie să adoarmă la loc.

Nu toți tovarășii lui, iluștrii oaspeți din acea aripă a Palatului Apostolic, suferă de insomnie.

Cu o oarecare întârziere, într-o dimineață, venise cu ei în Capela Sixtină unul dintre cei mai tineri, un preot din Irlanda, numit cardinal de puțin timp. Și, imediat, cei mai inclinați să creadă în presimțiri și semne deduseseră că el avea să fie alesul, cel votat în acea zi. O previziune dezmințită de vreo două ori de rezultatul votării. Nu fusese un vis de la Duhul Sfânt, ci unul întunecat de slăbiciunea cărnii.

Unul dintre cardinalii mai bătrâni, care, ca și el, nu putea să adoarmă, madrilenul Oviedo, își amintea de un alt fel de liniște care, la ultimul conclav, de care numai doi supraviețuitori își mai puteau aminti, domnea în camerele înalte, aceleași în care se petrecuse totul atât de repede. Dar Roma era altfel atunci, zgomotul traficului nu ajungea pînă la ferestrele sale.

„Dacă îți faci rost de niște dopuri de ceară ca ale mele, problema e rezolvată“, observase cu obișnuita sa ironie Celso Rabuiti, cardinalul de Palermo, care se întîmplase să audă observațiile bătrînului coleg spaniol.

Cine o fi dormind dincolo de geamurile acelea opace?

Nu reușește să-și dea seama, chiar dacă i se pare că acea parte a palatului ar găzdui la etajul al treilea doar cardinali italieni.

Între cele două votări zilnice, sînt cei mai activi în obținerea unui acord asupra celui care trebuie să iasă la vot. Pierderea papei îi apasă pe italieni și se șoptește că un foarte important om politic ar fi făcut, în numele guvernului, presiuni insistente asupra componentei naționale a Sacrului Colegiu: „Fie și din sud, fie și bătrîn, dar să fie un italian, vă rog, Eminență. Italia, care nu are în Europa locul pe care îl merită, nutrește speranța... Alegeți un italian...“

Erau năluci din alte vremi, cînd cardinalul de Cracovia, Puzyna, exprimase vetoul împăratului Austriei în conclavul în

care fusese ales papă Sarto. Acum, imixtiunile sînt mult mai indirecte și mai nuanțate. Nu-i vine să creadă că vreun politician italian a făcut așa ceva.

Acele umbre neliniștite, acele forme nedefinite și totuși vii în noapte par un zid mut, un joc de umbre chinezești care mimează viața, făcînd aluzie la nevoile sale: puterea, amplexiunea, furia, seducția, cuvîntul care se sprijină pe tăcere și pe gest, secretul, uneltirea, rugăciunea.

N-o fi singura cameră în care se mișcă umbre la ora aceea. Dar pe celelalte nu le zărește: poate doar să și le imagineze. Asemănătoare cu milioane de trăitori care, în acel moment, pe rînd, dorm într-o jumătate de lume și visează, iar în cealaltă se trezesc și aleargă precum niște furnici înnebunite. Ca mai apoi să-și schimbe rolurile, să doarmă cei care au alergat toată ziua și să alerge cine a dormit și s-a odihnit. Îl uimise dintotdeauna incapacitatea sa de a și-i imagina pe cei absenți, mai ales pe cei mai dragi, cum se mișcă departe în timp ce el nu mai era cu ei. Dacă se gîndea la ei, nu-i percepea ca fiind vii: asta îl făcea doar să se simtă mai singur. De aceea îi plac atât de mult fotografiile și telefoanele, chiar dacă sporesc dorul.

Uite, acele umbre care continuă să se miște îi iscă în minte așa de multe întrebări, dau naștere la așa de multe curiozități și interese legate de momentul următor, cînd se vor dizolva ca să iasă în carne și oase pe ușă, încît i se pare că nu se mai poate întoarce în pat.

Dar nu vrea să-l trezească pe Contarini. Din liniștea absolută care domnește în camera alăturată, înțelege că secretarul și capelanul său încă doarme. Se uită la telefon. Să o sune pe Clara, sora lui, la Bologna? Dar n-ar trebui să deranjeze pe nimeni la ora asta. Francesco o fi dat poate examenul la științele

construcțiilor: încearcă pentru a doua oară și i-a cerut chiar să spună o rugăciune pentru el.

Este acolo, în fotografie, alături de mama lui, rama de argint îl însoțește mereu. Pe măsură ce crește, seamănă tot mai puțin cu tatăl lui. Dar nici cu mine nu seamănă, are ceva din bunica lui și din fratele meu, sărmanul Carlo, poate nasul sau gura, când râde. Ah, unchiul se pricepe teribil de bine la cercetarea asemănarilor, chiar cu riscul de a spiona cine știe ce mistere ale sîngelui...

Încearcă să se întindă din nou, forțându-se să rămână încă puțin în pat. E doar cinci dimineața, mai devreme de șapte nu va putea ține slujba, secondat de Contarini al lui. În loc să-și imagineze tot felul de aiureli despre umbrele din fața lui și despre asemănările cu nepotul său, ar putea să se roage. Multe persoane îi atrag atenția: „Pomeniți-mă în rugăciunile dumnea-voastră, Eminentă“. Și aproape toți îi încredințează o durere, o neliniște, un chin, un secret.

Privește scaunul de rugăciune aurit, cu pernă roșie, pus în fața crucifixului, o mobilă care trebuie să fie prezentă în toate camerele celor o sută douăzeci și șapte de cardinali ai conclavului. Se gîndește la aceeași atitudine, la același gest pe care l-au făcut atîția reculeși în rugăciune, îmbrăcați în negru și roșu: un fel de bandă de montaj a rugăciunilor. Nu o să facă la fel. Se poate ruga și întins pe pat, privind picturile de pe tavanul arcuit, coloanele porților aurite, stucaturile dulapului care se deschide și în care se află micul altar de la care oficiază slujba.

Ia rozariul și începe să recite pentru aceia dintre postulanții lui pe care îi știe mai în suferință. O mamă cu un fiu de numai douăzeci de ani, aflat pe moarte din cauza cancerului. Un tată cu două fete dependente de droguri, care abia fuseseră găsite după o

absență de un an și care se aflau acum la dezintoxicare. O văduvă rămasă fără cineva care s-o îngrijească. Un primar și președintele unei mari fabrici care nu avuseseră curajul să-i mărturisească motivul cererii lor, dar care aveau nevoie de ajutor. Cine știe, poate remușcări legate de puterea pe care o dețineau sau poate vreo teamă de a nu fi descoperiți că s-au vîrît în cine știe ce scandal.

Se roagă, și din imaginea credincioșilor lui se ridică o miasmă neștiută și confuză de lașitate, vicii, slăbiciuni, egoism: aluatul din care sînt făcute ființele omenești asemănătoare lui, asemănătoare umbrelor mișcătoare de dincolo de geamul acela. Dar și o ciudată putere de a se dărui fără să ceară ceva în schimb, de a se irosi pentru cei pe care îi iubesc. Tot dragostea rămîne singura forță care poate să-i elibereze de egoism. Încă se mai petrece miracolul de a iubi pe cineva mai mult decît pe sine. Privește crucifixul. Este un obiect negru și răsucit, opera cine știe cărui sculptor din secolul al XVIII-lea, care a vrut să imprime o notă impresionistă de sorginte flamandă, ba chiar nordică. Coasta rănită, oasele care se văd imediat sub piele, corpul încordat și arcuit, chipul marcat de suferință, pînza din jurul coapselor aflată în dezordine, de parcă un vînt puternic ar sfîșia-o. Mai văzuse ceva asemănător în muzeul din Stockholm, într-o zonă a Europei îndepărtată de clasicism.

Își întoarce privirea. Nu-i place să se roage în fața aceluia crucifix. Pune rozariul pe noptieră. Închide ochii. Poate îngînarea unui *Ave Maria* i-a adus somnul, poate nevoia de a amîna trezirea, ridicarea din pat, slujba, ieșirea din cameră. Se refugiază adesea în somn pentru a evita ceva ce nu-i place.

Monseniorul Contarini se mișcă: capelanul se ridică din pat și deschide o ușă. Se aude și primul acces de tuse. Și prima țigară, aprinsă pe ascuns.

Știe prea bine că pe urmă va deschide geamurile ca să iasă fumul. În atîția ani de cînd este în slujba lui, a încercat să se lase de fumat de vreo douăzeci de ori.

Cum să mai dormi?

Adevărul este că nu mai știe să se roage. Că mintea îi fuge departe, în timp ce mișcă buzele și îi trece pe dinaintea ochilor filmul vieții altora. Această vacanță obligatorie, această întrerupere a existenței sale, conclavul adică, a accentuat o aptitudine apărută în anii mai din urmă. Acea de a ieși din sine pentru a urmări viața celorlalți, uitînd-o pe a lui. Se pare că ar fi un minunat duhovnic. Păcat că funcția sa de cardinal arhiepiscop al unui mare oraș din nord nu îi permite să exercite acea îndatorire decît în cîteva ocazii pe an.

Odată, pe cînd făcea o vizită pastorală la țară, rămăsese aproape întreaga zi în confesional. Cel mai mult îl entuziasmaseră tinerii din sat, pușinii dintre ei care îngenuncheaseră dinaintea lui. Păreau a cere să nu se întrerupă firul care se întindea între el și ei și îi tot puneau întrebări, mai ales din cele mai personale. Credința nu avea nimic de-a face cu acele spovedanii, era vorba de o dorință ciudată de a ieși în față, amestecată cu foamea de iubire, o dorință de a-și prezenta în acel mod neobișnuit viața care nu știa ce e pudoarea, timiditatea, jena.

Întrezărea în spatele grilajului chipuri cu ochii așintiți asupra lui, țeste chiluge, rase cu grijă, uneori cu un cercel lucitor pe lobul urechii sau cu un mic briliant în nas.

Cînd l-a auzit pe unul dintre ei întrebîndu-l dacă o să se întoarcă în scurt timp, a început să-și facă griji.

- De ce mă întrebi?
- Pentru că aș vrea să plec de-aici... cu dumneavoastră.
- Cu mine? Cum așa?
- Pentru că aici nu mă ascultă nimeni, trebuie să mă prefac cu toți.
- Dar ce ai de ascuns? De ce trebuie să te prefaci?
- Trebuie să ascund totul, totul. Că nu vreau să muncesc, că aș vrea să călătoresc, să fiu bogat. Că mi-ar plăcea să am un Ferrari, și nu acel Fiat Punto al lui tata, că-mi place iubita prietenului meu, că aș vrea să trăiesc la oraș...
- La oraș?
- Da, de-aia aș vrea să vin la Torino, cu dumneavoastră. Nu aveți cumva nevoie de un șofer, de un bucătar? Știu să șofez și fac niște clătite de te lingi pe degete, și pizza, și cel puțin trei tipuri de sos pentru paste...
- Dar eu mănînc puțin: paste, salată și o felioară de carne.
- Cu atît mai bine, astea se gătesc repede, cît îți ia?
- Dar eu sînt cardinal arhiepiscop, ar fi teribil de plictisitor pentru unul ca tine. Apropro, cîți ani ai?
- Nouăsprezece.
- Chiar că ar fi plictisitor pentru tine să trăiești cu mine, sînt un bătrîn de șaiszeci și trei de ani.
- Mereu mi-au plăcut mai mult bătrînii decît tinerii, sînt mai interesanți; și, pe urmă, dumneavoastră sînteți cineva, nu un oarecare, nu m-aș plictisi niciodată alături de dumneavoastră.
- Dar mai înainte de a fi un bătrîn interesant am fost și eu tînăr. Fiecare vîrstă are frumusețea ei, trăiește-o ca pe un dar, o să treacă repede; nu te grăbi să-ți trăiești tinerețea.
- Vorbe. Nimeni nu are nevoie de un tînăr, un tînăr e un nimic.

- Lui Dumnezeu cel mai mult îi place nimicul. Amintește-ți ce spune evanghelia despre copii: „Dacă nu veți fi precum acești copii, nu veți intra în împărăția cerurilor“.

Își amintește că după acel citat tînărul tăcuse brusc. Nu că l-ar fi convins, dimpotrivă. Poate tocmai faptul că adusese vorba de evanghelie îl îndepărtase. Spovedania fusese doar pretextul pentru a se apropia de un star, de cineva înconjurat de aura magică a succesului.

Într-un sat, un cardinal este ca un actor, un industriaș, aproape ca un fotbalist sau un cîntăreț. Chiar și mulți dintre tinerii de la seminar se gîndeau la o carieră ecleziastică...

Să faci carieră în Biserică...

Iată punctul cel mai înalt în care putea să ajungă: conclavul. Iar aici să se gîndească nostalgic la treptele inferioare, la primii săi ani la seminarul din Bologna.

Încearcă iar să se ridice din pat, aude cum mișcările lui Contarini se fac tot mai mult simțite, un semn discret că e vremea să se pregătească pentru slujbă.

Se duce să se uite pe fereastră, acum e mai multă lumină. Se distinge mai greu fereastra din față cu geamurile opace; umbrele care gesticulau s-au topit, dar cîinele încă mai latră.

Ridică privirea, cerul Romei este de un albastru diferit de cel din orașul lui. Un albastru de lapislazuli, cum e cerul din Africa. Și nu apare niciodată ceața din zori, ca pe la ei. Aici trezirea e mai veselă.

Se duce la baie, se uită la cada cu picioare de leu, la geamurile opace ale ferestruicii ovale. Se gîndește că alte o sută douăzeci și șapte de asemenea băi întîmpină în acele momente tot atîția cardinali bătrîni. Se privește în oglindă. Trebuie să se radă, i-a crescut barba, ieri nu s-a bărbierit.

Au trecut deja cinci zile de cînd sînt închiși în conclav, după acel *extra omnes* proclamat de cardinalul camerlengo. Ușile palatului sînt sigilate, este imposibil să contactezi exteriorul dacă nu anunți mai înainte secretariatul acestui cardinal. Sînt obligați să-și închidă cu toții telefoanele celulare. Ieri însă, se vede treaba că a încălcat cineva regula, pentru că au fost rugați să le predea, ca să se evite niște sechestre neplăcute. El știe că unii dintre americani le-au ținut mereu deschise. I-a surprins vorbind la telefon. Și cine știe cîți alții n-or fi făcînd la fel.

Se taie la lobul urechii stîngi în timp ce se rade cu vechiul aparat cu lame. Îl doare brațul drept și uneori mișcările îi sînt greoaie. Una dintre durerile pricinuite de artrită care îl necăjesc în acest anotimp. Chiar și cînd trebuie să dea binecuvîntarea solemnă din altarul de lîngă Capela Giulgiului, din domul lui, simte acel spasm.

Dintr-odată se gîndește la scena binecuvîntării *urbi et orbi* făcută din balconul de la San Pietro. Se întreprupe și se uită iar în oglindă, cu aparatul de ras oprit în aer. Și dacă ar trebui s-o spună el?

Se sprijină cu mîna stîngă de marginea chiuvetei și pleacă ochii. Nu are cum să se afle în acea situație, numele său nu a fost niciodată rostit în previziuni, nici la curie, nici altundeva. Nu reprezintă o facțiune, nu are sprijinul nici unui dicaster al Bisericii. A fost făcut cardinal de curînd, este încă sub observația Vaticanului. Știe că este considerat mai curînd un păstor, decît un erudit ori un om politic. Iar păstoria nu este una dintre condițiile cele mai cerute pentru cei aleși. După un papă cum a fost cel defunct, e greu să fie ales, dintre italieni, unul care trăiește în umbră, ca el. Totuși, știe că datorează numirea sa în